

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

30 मार्च 2024

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

अणुऊर्जा शिखर परिषद

संदर्भ:

- जीवाश्म इंधनाचा वापर कमी करणे, ऊर्जा सुरक्षा वाढवणे आणि आर्थिक विकासाला चालना देणे यासारख्या जागतिक आव्हानांना सामोरे जाण्यासाठी अणुऊर्जेच्या भूमिकेवर भर देणाऱ्या, पहिल्या अणुऊर्जा शिखर परिषदेसाठी 21 मार्च रोजी ब्रुसेल्स येथे जागतिक नेत्यांची बैठक झाली.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- आंतरराष्ट्रीय अणुऊर्जा एजन्सी (IAEA) आणि बेल्जियम यांनी संयुक्तपणे आयोजित केली आहे.
- बेल्जियमचे पंतप्रधान अलेक्झांडर डी क्रो आणि इंटरनॅशनल अॅटॉमिक एनर्जी एजन्सी (IAEA) चे महासंचालक राफेल मारियानो ग्रोसी यांच्या सह-अध्यक्षतेने होणारी ही शिखर परिषद आजपर्यंतची सर्वोच्च-स्तरीय बैठक असेल जी केवळ अणुऊर्जेच्या विषयावर केंद्रित असेल.
- डिसेंबर 2023 मध्ये दुबई येथे झालेल्या UN क्लायमेट चेंज कॉन्फरन्स (COP28) दरम्यान ग्लोबल स्टॉकटेकमध्ये अणुऊर्जेच्या महत्त्वाच्या समावेशानंतर ही शिखर परिषद आहे.
- IAEA च्या Atoms4NetZero उपक्रमाच्या प्रक्षेपणाशी संरेखित.

भारताचे विधान:

- सन 2047 पर्यंत जेव्हा भारत स्वातंत्र्याची 100 वर्षे साजरी करेल तेव्हा भारताचा अणुऊर्जेचा महत्त्वपूर्ण वाटा असणार आहे.
- एक मध्यम-मुदतीचे लक्ष्य म्हणून, सध्याच्या सुमारे 7.5 GW वरून 2030 पर्यंत तिप्पट अणुऊर्जा निर्मिती क्षमता साध्य करणे निर्धारित केले आहे.

मराठी

ADDAPEDIA

To get free Live Classes,
Materials Scan this QR Code &
Download our Adda247 App

Daily Current Affairs Encyclopedia

समुद्र पहेरेदार

संदर्भ:

- भारतीय तटरक्षक जहाज समुद्र पहारेदार हे विशेष प्रदूषण नियंत्रण जहाज रविवारी तीन दिवसांच्या भेटीसाठी फिलिपाईन्सच्या मनिला बे येथे पोहोचले.

भेटीचे कारण:

- ICG सागरी प्रदूषण प्रतिसाद क्षमतांचे प्रात्यक्षिक.
- आसियान प्रदेशातील सागरी प्रदूषणाबाबत सामायिक चिंता आणि संकल्प.
- फिलीपीन कोस्ट गार्ड (PCG) सह द्विपक्षीय सहकार्य वाढवणे.
- ICG जहाज 25 मार्च ते 12 एप्रिल 2024 या कालावधीत आसियान देशांमध्ये फिलीपिन्स, व्हिएतनाम आणि ब्रुनेई येथे परदेशात तैनात आहे.
- भारतीय तटरक्षक दलाने आसियान देशांमध्ये तैनात केलेली ही सलग तिसरी तैनाती आहे.
- 2023 च्या सुरुवातीला, उपक्रमाचा भाग म्हणून ICG प्रदूषण नियंत्रण जहाजांनी कंबोडिया, मलेशिया, सिंगापूर, थायलंड आणि इंडोनेशियाला भेट दिली.

समुद्र पहेरेदार विहंगावलोकन:

- विशाखापट्टणम, आंध्र प्रदेश येथे भारताच्या पूर्व किनारपट्टीवर स्थित.
- उपमहानिरीक्षक सुधीर रवींद्रन यांच्या कमांड अंतर्गत.
- प्रदूषण प्रतिसाद, IMBL/EEZ पाळत ठेवणे, प्रति-आंतरराष्ट्रीय गुन्हे आणि सागरी शोध आणि बचाव (SAR) यासह विविध तटरक्षक कार्ये यशस्वीपणे हाती घेतली.

BILINGUAL
ADDAPEDIA
e-Books

NATIONAL |
INTERNATIONAL |
REGIONAL |
STATE SPECIFIC
CURRENT AFFAIRS
CURATED NOTES

IMPORTANT FOR ALL COMPETITIVE EXAMS

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

कोव्हीनेट

संदर्भ:

- **WHO** ने SARS-CoV-2, MERS-CoV आणि इतर नवीन कोरोनाव्हायरसचा लवकर आणि अचूक शोध, निरीक्षण आणि मूल्यांकन यासाठी जागतिक कौशल्य आणि क्षमता समन्वयित करण्यासाठी कोव्हीनेट, कोरोनाव्हायरससाठी जागतिक नेटवर्क सुरू केले आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- कोव्हीनेट हे सर्व 6 WHO क्षेत्रांमधील 21 देशांतील 36 जागतिक प्रयोगशाळांचे नेटवर्क आहे, ज्यात मानव, प्राणी आणि पर्यावरणीय कोरोनाव्हायरस पाळत ठेवण्याचे कौशल्य आहे.
- कोव्हीनेट ने **WHO COVID-19 संदर्भ प्रयोगशाळा नेटवर्कच्या प्रारंभिक फोकसवर विस्तार केला आहे**, जो महामारीच्या सुरुवातीच्या दिवसांमध्ये स्थापित केला गेला आहे, ज्यामध्ये आता MERS-CoV आणि संभाव्य नवीन कोरोनाव्हायरस सारख्या विस्तृत श्रेणीचा समावेश आहे.
- **2024-2025 च्या कृती आराखड्याला अंतिम रूप देण्यासाठी प्रयोगशाळांचे प्रतिनिधी 26 - 27 मार्च रोजी जिनिव्हा येथे भेटले**, ज्याचा उद्देश WHO सदस्य राज्यांना लवकरात लवकर शोधणे, जोखीम मूल्यांकन करणे आणि कोरोनाव्हायरस-संबंधित आरोग्य आव्हानांना प्रतिसाद देण्यासाठी अधिक सुसज्ज करणे आहे.
- कोव्हीनेट बैठक कोरोनाव्हायरस उत्क्रांती आणि प्रसाराचे परीक्षण आणि मूल्यांकन करण्यासाठी सर्वसमावेशक वन हेल्थ दृष्टिकोन वापरून **मानवी, प्राणी आणि पर्यावरणीय आरोग्यामधील जागतिक तज्ञांना एकत्र आणते**.
- WHO च्या कार्यावर प्रभाव: कोव्हीनेट द्वारे व्युत्पन्न केलेला डेटा **WHO च्या व्हायरल इव्होल्यूशन (TAG-VE) आणि लस रचना (TAG-CO-VAC) वरील तांत्रिक सल्लागार गटांच्या** कार्यास मार्गदर्शन करेल, याची खात्री करून जागतिक आरोग्य धोरणे आणि साधने नवीनतम वैज्ञानिक माहितीवर आधारित आहेत.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

आफनासी निकितिन सीमाउंट

ISA:

- इंटरनॅशनल सीबेड अथॉरिटी (ISA) ही 1994 मध्ये स्थापन झालेली एक स्वायत्त आंतरराष्ट्रीय संस्था आहे.
- ही जगातील बहुतेक महासागर व्यापून राष्ट्रीय अधिकारक्षेत्राच्या पलीकडे असलेल्या आंतरराष्ट्रीय समुद्रात खाणकाम आणि संबंधित क्रियाकलापांचे नियमन करते.
- ISA ची स्थापना 1982 च्या युनायटेड नेशन्स कन्व्हेंशन ऑन द लॉ ऑफ द सी (UNCLOS) च्या अंमलात आल्यावर करण्यात आली, जी प्रादेशिक पाणी, सागरी मार्ग आणि महासागर संसाधनांसंबंधी आंतरराष्ट्रीय कायदा ठरवते.
- ISA आंतरराष्ट्रीय समुद्रतळातील खनिज संसाधनांचा शोध आणि शोषण, या प्रयत्नांशी संबंधित क्रियाकलापांचे नियमन आणि आंतरराष्ट्रीय मानके आणि मार्गदर्शक तत्वांचे पालन सुनिश्चित करण्यासाठी परवाने देण्यासाठी जबाबदार आहे.
- ही खनिज संसाधनांच्या न्याय्य आणि कार्यक्षम वापरास प्रोत्साहन देते, सर्व भागधारकांसाठी लाभ सुनिश्चित करते.

संदर्भ:

- हिंद महासागराच्या समुद्रतळातील दोन विशाल भूभाग शोधण्याच्या अधिकारांसाठी भारताने जमैकामधील इंटरनॅशनल सीबेड अथॉरिटी (ISA) कडे अर्ज केला आहे.
- यापैकी एक प्रदेश, आफनासी निकितिन सीमाउंट (एएन सीमाउंट), कोबाल्टने समृद्ध आहे आणि विविध कायद्यांनुसार श्रीलंकेनेही त्यावर दावा केला आहे.
- भारताचा अर्ज अंशतः त्याच भागात चिनी जहाजांनी गुप्तहेर चालवल्याच्या अहवालामुळे प्रेरित आहे.

बद्दल:

- एएन सीमाउंट हे मध्य भारतीय खोऱ्यातील एक संरचनात्मक वैशिष्ट्य आहे, जे भारताच्या किनारपट्टीपासून अंदाजे 3,000 किमी अंतरावर आहे आणि त्यात कोबाल्ट, निकेल, मँगनीज आणि तांबे यांचे समृद्ध साठे आहेत.
- देशांना त्यांच्या सीमेपासून 200 नॉटिकल मैलांपर्यंतचे विशेष अधिकार आहेत, ज्यात अंतर्निहित समुद्रतळाचा समावेश आहे.
- या मर्यादेच्या पलीकडे असलेले प्रदेश 'उच्च समुद्र' मानले जातात आणि ISA परवानगीने अन्वेषणासाठी खुले आहेत.
- ISA सध्या कोबाल्ट-समृद्ध फेरोमँगनीज क्रस्टसाठी भारताच्या अर्जाचे पुनरावलोकन करत आहे, श्रीलंकेच्या दावाच्या ओव्हरलॅपमुळे स्पष्टीकरण मागितले आहे.
- भारताने त्याच्या शोध दावांना समर्थन देण्यासाठी जमैकामध्ये वैज्ञानिक पुरावे सादर केले, या वर्षाच्या शेवटी निर्णय अपेक्षित आहे.
- तांबे, जस्त, सोने आणि चांदीने समृद्ध असलेल्या पॉलिमेटलिक सल्फाइड्ससाठी कार्ल्सबर्ग रिजचा शोध घेण्याच्या परवानगीसाठी भारतानेही अर्ज केला आहे.
- भारताने 350 नॉटिकल मैलपर्यंतच्या त्याच्या खंडीय शेल्फसाठी दावा केला आहे परंतु पूर्वी मध्य हिंदी महासागरात अन्वेषण अधिकार मिळवून मंजूरीची प्रतीक्षा करत आहे.

सीमाउंट्स

- सीमाउंट हे पाण्याखालील पर्वत आहेत ज्यात टोकदार शिखरे आहेत जे समुद्राच्या तळापासून वर येतात परंतु महासागराच्या पृष्ठभागावर पोहोचत नाहीत.
- ते मूळ ज्वालामुखी आहेत आणि 3,000-4,500 मीटर उंच असू शकतात.
- पॅसिफिक महासागरातील हवाईयन बेटांचा विस्तार असलेला सम्राट सीमाउंट हे एक सुप्रसिद्ध उदाहरण आहे.

गायोदस:

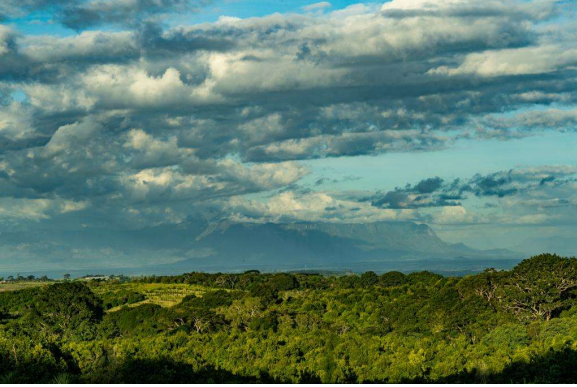

- गायोट्स हे सपाट-शिखर असलेले सीमाउंट आहेत जे सपाट-शिखर असलेले जलमग्न पर्वत बनण्यासाठी टप्प्याटप्प्याने कमी झाल्याचा पुरावा दर्शवतात.
- असा अंदाज आहे की एकट्या पॅसिफिक महासागरात 10,000 हून अधिक सीमाउंट आणि गायट्स अस्तित्वात आहेत.

मध्य-महासागरीय कड

- मध्य-महासागरीय कड हे पर्वतांच्या दोन साखळ्यांनी बनलेले आहे जे एका मोठ्या दरीने वेगळे केले आहे.
- पर्वत रांगांमध्ये 2,500 मीटर इतकी उंच शिखरे असू शकतात आणि काही महासागराच्या पृष्ठभागावरही पोहोचतात.

दक्षिण आफ्रिकेचे SEAMA पर्यावरण क्षेत्र

संदर्भ:

- दक्षिण पूर्व आफ्रिका मॉन्टेन द्वीपसमूह (SEAMA) हा दक्षिण आफ्रिकेतील एक नवीन ओळखला जाणारा पर्यावरणीय प्रदेश आहे.
- अलीकडील अभ्यासांनी SEAMA मधील समृद्ध जैवविविधता प्रकट केली आहे, तरीही त्यास तात्काळ संवर्धन आढाणांचा सामना करावा लागतो.

SEAMA मधील जीवन:

- SEAMA हा उत्तर मोझांबिकपासून मलावीमधील माऊंट मुलांजेपर्यंत पसरलेला एक नवीन ओळखला जाणारा पर्यावरणीय प्रदेश आहे.
- या प्रदेशात 127 वनस्पती, 45 पृष्ठवंशी आणि 45 अपृष्ठवंशी प्राण्यांसह अनेक पूर्वीच्या कागदपत्र नसलेल्या प्रजातींचे घर आहे.
- SEAMA मध्ये वनस्पती आणि सरपटणाऱ्या प्राण्यांच्या दोन स्थानिक प्रजाती आणि 22 काटेकोरपणे स्थानिक सरपटणाऱ्या प्रजाती आहेत, ज्यांना मुख्यतः अधिवास नष्ट होण्याची भीती आहे.

संवर्धन आव्हाने:

- त्याचे पर्यावरणीय महत्त्व असूनही, SEAMA आफ्रिकेतील सर्वाधिक जंगलतोड दर अनुभवत आहे.
- 2000 पासून, SEAMA ने त्याचे प्राथमिक आर्द्र वनक्षेत्र 18% गमावले आहे, काही भागात दर 43% पर्यंत पोहोचला आहे.
- जंगलतोडीच्या प्रमुख कारणामध्ये स्लॅश-अँड-बर्न शेती आणि कोळशाचे उत्पादन, संवर्धन शेती आवश्यक आणि शाश्वत उपजीविकेचे पर्याय यांचा समावेश होतो.

निष्कर्ष:

- SEAMA च्या वैविध्यपूर्ण परिसंस्था आणि प्रजाती त्याचे जागतिक जैविक महत्त्व अधोरेखित करतात, धोके कमी करण्यासाठी आणि तिची समृद्ध जैवविविधता जतन करण्यासाठी तत्काळ संवर्धन प्रयत्नांची हमी देतात.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

Copyright © by Adda247

All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of Adda247.